

De geheimleer van Jezus en de verborgen achtergronden van het Christendom

26 Februari 1956.

Goeden morgen vrienden,

Gezien de lichte ontsteking bij het medium, zal ik trachten om zo veel mogelijk duidelijk te blijven spreken en ik hoop, dat U dan het gebrek aan persoonlijke uitdrukking zult willen vergeven.

We zullen deze morgen trachten om de

"ODE AAN HET LEED"

te beschouwen. Het is een zeer oud lied, dat eens door een filosoof werd gedicht, die zich ook bezig hield met veel beschouwingen over het Yang en Yin principe. Ik geloof niet, dat het lied buiten sommige verzamelingen van de Chinese Klassieken nog in omloop is. En ik meen dan ook wel te mogen beginnen met U enkele regels daarvan te citeren:

"Lijden is kracht. En zonder lijden is er geen kracht. Daarom, leed, wees welkom in onze woning. "

De dichter stelt hier, dat lijden een noodzakelijkheid is, wil men de sterkte hebben, de kracht, om het leven te dragen. En hij heeft - naar ik meen - hier zeker al gelijk in de normale zin van het woord. Want de mens, die nooit een tegenslag heeft gehad, is niet in staat om zelfs de geringste last des levens te dragen.

Wanneer hij echter verder gaat en zegt: "Lijden, gij zijt mij het licht van de sterren; leed, ga zijt mij de stem van het Al", dan komt hierbij een esoterische achtergrond, die ons wijst op de kosmische plaats van het leed in het leven van alle wezens.

Hij gaat langen tijd verder met de lofprijzingen en eindigt misschien wel het meest belangrijke punt van het hele gedicht met te zeggen:

"Zo leed, zijt mij brug tot eigen wezen.

Gij toont mij goed en toont mij kwaad,

Terwijl gij mij bevrijdt en in het wezen

Mij 'n ongekend bewustzijn laat."

(Ik ben zo vrij geweest om enigszins in dichtvorm te vertalen; de oorspronkelijke vertaling is niet alleen onberijmd, maar bovendien in het Hollands omgezet zinloos en asymmetrisch.)

Het lijden in de eerste plaats als kenmerk van tegenstelling en zo als kenmerk van bewustwording. Kosmische werkingen, die het Al doortintelen en daar in de duisternis het licht vormen, zoals de sterren dit doen aan de nachthemel. Nog veel meer het leed, dat in ons waarden doet ontstaan, die wij zelf niet kunnen kennen of omschrijven.

Ik zou dit als volgt eigenlijk willen formuleren: Het lijden is de kracht die ons tot realisatie brengt van de God in ons.

Denk niet, dat dit zonder reden is. Wanneer wij niet lijden, blijft de wereld voor ons gelijkvormig. Oh zeker, wij kennen wat meer en wat minder vreugde, maar we gaan verder. Hetzelfde geldt voor de sferen. Overal, waar alleen vrede en vreugde is, krijgen wij een berusten in de bestaande toestand. En klaarblijkelijk is onze toestand niet de toestand, die ons als eindpunt ons is gegeven op onze weg. Want steeds weer ontstaat zij het door waarden in ons of buiten ons het lijden, en worden we voortgestuwd en weten we zelf niet waarheen.

Ik zal zo dadelijk trachten U in contact te brengen met één van de filosofen uit de tijd, dat dit gedicht ontstond. U zult dus nu begrijpen, waarom ik dit speciaal op de voorgrond heb gebracht. En het lijkt mij interessant om, voordat wij deze aan het woord laten, voor onszelf

even na te gaan, wat het lijden heeft gedaan voor de wereld en hoe het lijden eigenlijk voortdurend de stimulans is geworden voor alle bewustwording.

Jezus bevrijdt de wereld of verlost de wereld, zoals het heet door zijn lijden. Mohammed uit de stad gejaagd, lijdende in de eenzaamheid roept door lijden gesterkt zijn familieleden tezamen. Zo verzamelt zich de eerste groep, waarmee hij later Kaaba zal reinigen. De prins Siddartha ontmoet op zijn weg het lijden en hierdoor beroerd vlucht hij uit het paleis en zoekt de bewustwording.

Oh, wij kunnen verdergaan. Wij kunnen spreken over Ramakrishna. Wij kunnen spreken over de oude Goden, als Osiris. Wij kunnen teruggaan in de mythen en we kunnen vooruitgrijpen in de toekomst. Altijd weer waar wij ook zijn blijkt voor een belangrijke geestelijke verandering en bewustwording het lijden een noodzakelijkheid. Want nimmer zien wij dit gebeuren zonder dat er lijden bij is, zonder dat het leed als een gezel gaat met een ieder, die het geestelijk bewustzijn nastreeft.

Dit is één van de dingen, die veel te weinig wordt gerealiseerd door de mensheid. Men meent, dat het streven naar bewustwording betekent: het verwerven van vrede zonder meer. Bewustwording betekent vaak intenser vreugde, maar ook intenser lijden. Een vergroten van Uw wezen, maar tevens ook een scherper tegenstelling van de uitersten, die daarin als ervaring tot Uw bewustzijn doordringen.

Het is in de wereld zo gemakkelijk, om het lijden te ontlopen, of U te beklagen, omdat het leed U heeft beroerd. Maar deze oude dichter begreep iets van de eeuwige waarden, daarin verborgen. Hij wist de kosmische betekenis daarvan op de voorgrond te stellen: de aantasting van het "ik", dat wij onszelf hebben geschapen. Wij lijden, omdat er iets mankeert aan de volmaaktheid, die wij onszelf voorstellen te zijn.

Dat is waar in elke wereld en in elke sfeer. Wij lijden dus, omdat ons eigen waanbeeld wordt verpletterd. Men zou kunnen zeggen, dat het leed de moker Gods is, waarmee Hij de schil van onbewustzijn, die om ons werkelijk wezen gelegen is, verbrijzelt.

Wij moeten tot God gaan. Om dit te bereiken, moeten we onze eigen persoonlijkheid prijs geven. Niet dat, wat we zijn, maar dat, wat we denken te zijn. Wat we gaarne zouden willen zijn ook vaak. We moeten terugvallen tot de oerwaarden, die God in ons heeft gelegd. Eerst zo kunnen we God werkelijk ontmoeten. En willen we bewust tot God komen, dan zullen we ons eerst moeten realiseren, wat dat oerwezen dan eigenlijk is, dat in ons leeft; zullen we alle krachten moeten erkennen.

Daarom een lofzang aan het lijden, aan het leed. Daarom ook bij deze beschouwing op Zondagochtend één ochtend gewijd aan het lijden, aan het leed. Niet als dingen, die je moet ondergaan, maar als een positieve waarde in alle leven en alle bewustzijn, als de realisatie, die ons moet brengen tot de hoogste bereiking.

Ik ga nu het woord overgeven aan de filosoof zoals reeds gezegd uit oude tijden. Hij zal U misschien dingen zeggen, die U als gemeenplaats in de oren klinken zo nu en dan. Maar wees voorzichtig met Uw oordeel. Want met weinige woorden veel te zeggen, was vroeger de kunst. In deze tijden lijkt het soms, of men probeert met vele woorden weinig mogelijk te zeggen.

Want dat is ook een gebrek aan bewustzijn. Het is een verhullen van de werkelijkheid. Een verhullen van de werkelijkheid, omdat men de werkelijkheid vreest, waar die werkelijkheid vernedering en lijden betekent. Zo verhuult de mens met zijn gedachtebeelden en waanvoorstellingen voor zichzelf altijd weer de werkelijkheid, omdat hij het lijden vreest, het niet kan aanvaarden als noodzaak in zijn leven.

Ik geef thans het woord aan de volgende spreker.

o-o-o-o-o

Goedemorgen,

Het leed is een kostbare zaak. Het is de hand van de Eeuwige, Die de snaren van onze ziel beroert. Wij willen het leven ervaren. Wij willen óndergaan in de klanken van de Goddelijke Stem, tot bewustzijn komen van de volmaakte werkelijkheid, die eens de Oervader heeft geschapen. Om dit te bereiken moeten wij het leed aanvaarden en niet vrezen.

Wanneer onder grote druk de aarde spuwend haar vuur soms kostbare stoffen creëert uit het

Niet, dan is het ook een tortuur, een marteling, die deze stoffen hebben ondergaan, vóór ze in een perfect kristal de schoonheid van hun wezen konden uiten. De diamant is een vrucht van het leed der aarde. De wijsheid is de vrucht van het leed der mensen. Bewustwording is de vrucht van het lijden van de geest.

Leed is een machtige kracht, die alle leven en alle wereld ten alle tijde overspant. Er is geen grens gesteld voor het leed. Het gaat van de hoogste hemel tot de diepste sfeer. En overal, waar wij vrezen voor het lijden, daar valt het aan. Want het leed tracht ons te bewijzen, hoe onvolmaakt wijzelfen zijn. Vaak heb ik de jammerklachten der vrouwen gehoord; vaak heb ik de stemmen der mannen profaan horen spreken, omdat hun lijden zo zeiden zij haast ondragelijk was geworden. Zij wilden dit leven niet meer aanvaarden.

Ik heb hen zien neerzitten op de drempel van hun vijand en zichzelf doden, omdat het lijden dezer wereld en de minachting dezer wereld hen te veel waren. Ik heb - omdat zij het lijden vreesden of het leed, dat in hun woonde, wilden verdrijven - keizers ten oorlog zien gaan. En ik heb hen hun wezen van mens zien verliezen in uitspattingen, die alle onredelijkheid zelfs te boven gingen.

Maar waarom zou de mensheid het leed vrezen? Het is slechts een vijand voor degene, die hetzelfde vijand is. Lijden kan een kracht en een loutering betekenen. Leed is de zuster der vreugde en brengt dezelfde zoete gave. Want in het leed wordt soms nieuwe kracht geboren. Een kracht, die meer is dan vreugde.

Ik heb een dwaas tot wijze zien worden; omdat het leed hem beroerde. Ik heb een mens, wiens hart woonde in zijn geldkoffer, zien worden tot een vrij mens met vele vrienden; omdat het leed hem beroerde. Ik heb de gebondenen, die altijd weer in hun handelshuizen waren, slaven van wat goederen, het vrije leven zien opgaan, levend in de wind, in de lucht, bezittende het landschap met de bergen en de bomen; omdat het leed hen beroerd had.

Het leed is een cipier, die ons menige deur ontsluit. Maar wie vreest, blijft in zijn gevangenschap. En dan wordt deze gevangenschap, waar zij door gebrek aan moed, aan aanvaarding blijft voortbestaan, bitterder dan gal, ondraaglijker dan de hoon van het hele volk.

Leed is de bevrijder. En het leed is meer. Want in het rijk der bovenste luchten leven vele geesten, die in mensenoog het lijden lang ontwassen zijn. Maar ook zij lijden soms. Wanneer hun schreden terugkeren tot de wereld en hun ogen begeren, dan is daar het lijden. Het lijden, dat hun de deuren naar de wereld van de geest tracht te ontsluiten. Wanneer zij badende in het licht, als Goden aan de hemel staande, voor de mensheid het symbool zijn geworden van de keizerlijke pracht der geestelijke wereld, dan is daar nog steeds het leed, dat hen de deuren van de wereld der vormloosheid tracht te ontsluiten en hen daarvoor de bitterheid geeft van een wereld, die niet meer voldoende is.

Wij, geschapenen, gaan van kerker tot kerker in het leven. En elke kerker die wij binnengaan, elke nieuwe fase van het leven, brengt ons slechts nieuwe problemen en groter onvrede. En toch noemen wij juist deze weg vaak ons geluk.

Wij verheugen ons niet, wanneer alle zorgen en leed worden overstelpt door één woord van het werkelijk grote leed, het lijden, dat bevrijdt. Wanneer eigengemaakte onrust wordt verdreven door een kracht, zo diep, zo intens, dat het lijkt of onze wereld verandert en ineens stort. Wij aanvaarden het niet omdat wij het vrezen. Maar toch is het het leed, dat ons doet gaan van de benepenheid van ons eigen bestaantje zonder meer tot het grote bestaan, waarin de Oervader zich uit, waarin Hij alle krachten als nieuw en lichtend bewustzijn voortdurend uit zich brengt en tot zich trekt.

Het leed is de grote gaven. Want ware ons het leven gegeven zonder het lijden, wij zouden eeuwig geweest zijn en eeuwige dwazen! Nu werd ons het leven gegeven én het leed. Het leed als een straf, om onze voeten te leiden op de weg. En de wijsheid wordt meer; zij wordt sterker; zij wordt groter. Groter en sterker, wanneer wij ons van het leed durven bedienen, om onze schreden verder te voeren.

En dan bereiken wij de grote staat van niet zijn en toch zijn, waarin geen leed meer beroeren kan dat, wat we nog zijn. Maar ook geen vreugde ons beroert, zoals mensen die kennen. Omdat de intensiteit van het bestaan zelve de rede en het loon is van alle leven.

Laten we dan het leed prijzen, ook wanneer het ons zwaar valt. Laten wij de last, die het leed op ons legt, heilig achten, niet trachten haar te verwerpen, noch trachten ons daarvan te ontdoen door nutteloos klagen of jammeren. Maar laten wij haar dragen, moedig en opgericht. Niet als slaven, maar als edelen, die opgaan, giften dragend voor de keizer, zeker van een welkome ontvangst aan het hof.

Zo hoort de weg der mensen te zijn, vergezeld door het leed, dragende de lasten des levens, opgericht, omdat deze dan de zekerheid van zijn bereiking, de volheid van zijn wijsheid, de kracht ook van zijn vreugde; maar vóór alles: de bereiking van zijn einddoel.

Ik wens U een aangename Zondag.

o-o-o-o-o

Het Schone Woord; "Wie ben ik?"

Wie Ben IK"

Wie ben ik? Eeuw'ge vraag, die traag uit de gedachten druipt en tevens ook onzekerheid, die steeds mij weer besluipt. Wie ben ik? Ik bén, dat weet ik. Ik besta en mijn gedachten spelen een spel. Ik ben van mezelf bewust. Ik ben geen droom, ik ben er wel. Dat weet ik zeker.

Maar wat ben ik? Wie ben ik? Waar?

Het blijft altijd weer een vraag. Wij weten wanneer wij verder gaan deel te zijn van oen grote kracht. Wij weten, dat het leven in ons niet alleen maar een chemische kwestie is. Wij voelen steeds sterker, dat er een rede moet zijn voor het bestaan. Want het redeloze kunnen wij niet aanvaarden. En wij zoeken naar die redenen. Wij moeten naar die redenen zoeken in onszelf. En zo staan wij eeuwig weer voor hetzelfde probleem: Wie ben ik? Wat ben ik? Vanwaar kom ik?

Er is geen antwoord in de rede. Want nog is de rede niet zo ver, dat zij het leven kan begrijpen en omschrijven. Maar het geloof, het innerlijk begrip en bewustzijn kan wel een antwoord geven. Wanneer ge Uw vraag "wie ben ik?" de ruimte inslingert, dan komt er een vreemde echo, een antwoord, dat geen woorden kent en toch een gevoel in Uzelf geeft.

Ik ben deel van het Eeuwige. Ik ben deel van het leven. Deel van iets, Dat bewust de wereld heeft geschapen. Ik ben deel van het leven, dat eeuwig leeft. Een deel daarvan met al mijn streven. Ik ben mens.

Of ben ik mens? Is dit een waan? Of kan ik de vorm niet realiseren waarin het bestaan rond mij waar is. Voortdurend wordt ik beperkt door dat, wat ik schijn te zijn en dat mij toch geen zekerheid meer geeft. Maar dat ik ben, weet ik. Wanneer ik besta, en dat moet wel zo zijn, want waarom zou ik anders kunnen lijden, vreugde ervaren, kunnen leven en streven dan moet er een kracht zijn, die mij in stand houdt. En waar ik omtrent mijzelve niets kan vaststellen met absolute zekerheid, maar alleen slechts relatief bepalend t.o.v. omstandigheden, welke waarheid mij nog niet bewezen is, kan ik zeggen: "Ik ben deel van de kracht, die in mij is."

Gaan wij dat verder brengen in menselijke termen, menselijke taal, dan kunnen wij zeggen: "Ik ben deel van de Geest. Ik ben deel van het Grote Bewustzijn, dat leeft. En ik ben ervan afgezonderd, omdat ik persoonlijkheid ben. En toch deel daarvan, omdat het voortdurend in mij leeft, mij voortdurend in stand houdt en voedt met Zijn eigen Kracht."

Wanneer die vraag; "Wie ben ik?", die vraag der mensheid: "Wat zijn wij?" dan uiteindelijk zijn antwoord ontvangt, dan is dat het antwoord, dat ook alle geest ontvangt en alle leven en alle bestaan! We zijn deel van een grote Kracht, die we niet kunnen begrijpen noch omvamen. Deel van een levenservaren, dat in ons nooit volledig zal zijn. Maar hoe meer wij de eenheid bereiken met anderen, hoe sterker ons bewustzijn van ons eigen wezen en dat van anderen gezamenlijk in ons levende ons een beeld zal geven van Dat, waarvan wij deel zijn. "Wij zijn het Licht, ik bén het leven." Dat kan ieder Uwer zeggen. Leven en meer niet: bestaan. Ik ben het leven en alle ervaringen in mij is leven en niet meer. En het leven in mij is een kracht, die ik niet begrijpen kan. De achtergrond van het leven meet een scheppende gedaante zijn, een scheppende gestalte. Maar ik durf die gestalte niet te vormen, omdat ik weet, dat mijn waan mijn eigen beeld schuift voor de Schepper. Mijn antwoord kan slechts zijn het antwoord van een gelovige; nooit van een redelijk denkend mens. Het kan niet eens zijn het antwoord van een filosoof. Want de logische opbouw der gedachten weigert hier verder te gaan.

Ik ben deel van de God, die mij geschapen heeft. Ik ben in mijn wezen en zijn één gedachte, die Hij reeds gedacht heeft, voordat ik er was. Ik ben Zijn uiting, Zijn schepping, Zijn schepsel. Maar in mijzelf heb ik het vermogen persoonlijk te ervaren dat, wat Hij voor mij heeft gedacht en geschapen. Ik ben in staat erop te reageren op mijn eigen wijze. Ik ben een dwalende gedachte Gods geworden. En wanneer eens die gedachte zich verenigt met het volmaakte beeld, dat Hij in zich bouwt, dan zal ik mijzelf niet meer zijn. Dan ben ik niet meer als mijzelf maar alleen als deel van Zijn wezen.

Thans ben ik een dwaaltocht van een idee, zoekend naar de juiste plaats. Niet meer en niet minder. Dit is kern van mijn leven en mijn bestaan.